

KÜSIGE ABI.

Kuriteoohvrite abikeskuse tugisik on teile abiks kõigis kriminaalprotsessi etappides. Saame teid aidata kuriteo- teate esitamisel, ülekuulamistel, õigusabilise juures ja koh- tumenetluses.

- Aitame kriminaalprotsessiga seotud emotsioonidega hakkama saada.
- Aitame võtta meetmeid juhul, kui te näiteks ei soovi süüdistatavaga kohtus kokku saada.
- Aitame leida õigusabilise ja selgitada välja võimalikud kulud.
- Aitame valmistuda kokkuleppemenetluseks.
- Pakume abi kahjuhüvitiste sissenõudmisel ja riigikassa- le avalduse esitamisel.

Kõigi teenuste kohta saab lisateavet aadressil:

 riku.fi

ABITELEFON 116 006

RIKU pakub oma teenuseid üle kogu Soome seitsmes piirkondlikus büroos ja 31 teeninduspunktis. Kõik teenused ja kontaktandmed:

 riku.fi

RIKU pakub tasuta abi kuriteoohvritele, nende lähedastele ja kriminaalasjade tunnistajatele üle kogu Soome.

   /rikosuhripaivystys @rikosuhrit

KURITEO- OHVER KRIMINAAL- PROTSESSIS

Kuriteoohvrite abikeskuse juhendmaterjalid ● 7 (2019)

KURITEOTEADE

Kuriteoteate võib esitada kuriteoohver, politsei või ka keegi kolmas isik. Kuriteoteate võib esitada mistahes politseijaoskonnas ja lihtsamatel juhtudel ka elektrooniliselt aadressil poliisi.fi. Teade tuleb esitada võimalikult kiiresti pärast kuriteo toimepanemist, sest sellisel juhul on uurimine lihtsam.

Politsei küsib seejärel, kas ohver nõuab kuriteos kahtlustatavale karistust. Kui ohver karistust ei nõua, siis juhtumi menetlemine **erasüüdistuskuriteona** lõppeb. **Ametliku süüdistuse alla kuuluvate kuritegude puhul** võib politsei uurida ja süüdistaja süüdistada kuriteos kahtlustatavat ka juhul, kui ohver karistust ei nõua. Teatud lihtsamatel juhtudel küsib politsei, kas ohver nõustub, et kuriteos kahtlustatavale määratakse trahv ilma kohtuprotsessi läbimata.

Esitatud kuriteoteate kohta antakse kirjalik kinnitus. Politsei otsustab teate põhjal eeluurimise alustamise üle.

Kuriteoohvril on õigus

- esitada kuriteoteade talle mõistetavas keeles;
- saada oluliste dokumentide tõlked;
- kasutada tõlki politsei ülekuulamistel ja kohtuprotsessis.

Õigusabiline hoolitseb ohvri õiguskaitses eest, näiteks kahjunõuetes esitamiseks.

OHVRI KAITSMINE

- Kui ohver tunneb kuriteo toimepanija suhtes ohtu, võib ta taotleda lähenemiskeeldu.
- Politsei vestleb ohvriga ja hindab, kas eeluurimise ja kohtuprotsessi ajaks on vaja mingeid erilisi kaitsemeetmeid.
- Raskete kuritegude puhul on ohvril õigus saada teavet vangi vabanemise kohta.

POLITSEI EELUURIMINE

Eeluurimisel **selgitatakse, mis on toimunud**, kes on juhtumi osalised, millised on tõendid ja milline kahju on tekkinud. Pooled kuulatakse üle eraldi.

Politsei võib eeluurimise lõpetada, kui kuriteo või selle toimepanemise kohta ei ole piisavalt tõendeid, kuritegu võib üldmajanduslikult vaadeldes pidada tähtsusetuks, pooled on teinud juhtumi suhtes kokkuleppe või muudel seadusjärgsetel põhjustel. Vajaduse korral võib juhtumi uuesti menetlusse võtta.

Tavaliselt **koostab politsei saadud materjalidest eeluurimisprotokoll**, mis esitatakse süüdistajale süüdistuse kaalumiseks. Kuriteo asjaosalisel on õigus saada eeluurimisprotokollist tasuta koopia.

SÜÜDISTUSE ESITAMISE KAALUMINE

Süüdistaja hindab, kas kuriteo ja süüdistatava kohta on piisavalt tõendeid ning kas kuritegu on selline, et selle kohta tuleb esitada süüdistus. Kui **süüdistaja süüdistuse esitab**, liigub juhtum edasi esimese astme kohtusse, kus seda käsitletakse kas kirjaliku või suulise menetlusena. Kirjaliku menetluse algatamiseks on vaja ohvri nõusolekut ja kuriteo toimepanija peab oma tegu tunnistama.

Kui süüdistaja teeb otsuse jätta süüdistus esitamata, on ohvril sekundaarne süüdistamisõigus. Selle kasutamiseks on ohvril vaja juriidilist nõustamist, sest kohtus kaotanud pooled võivad olla suured.

KOKKULEPPE Pooled võivad kriminaalprotsessi käigus kriminaaljuhtumit arutada ka näiteks vabatahtlike lepitajate vahendusel ning leppida kokku kuriteo kahjude hüvitamises. Lähisuhte vägivalda kokkuleppe kohta võib teha algatuse vaid politsei või süüdistaja. Ametlik kokkulepe on tasuta ja see eeldab mõlema poole nõusolekut. Kokkuleppe kaudu võib kohtuprotsessi tervikuna vältida või arvestatakse kokkulepet kohtuotsuse tegemisel.

SUULINE MENETLUS KOHTUPROTSESSIS

Enne kohtumenetluse alustamist saab ohver **kohtuprotsessi kutse**, millega on kaasas kättetoimetamise tõend ja enamasti ka palve kahjunõuete esitamiseks. Need tuleb täidetult tagastada esimese astme kohtule. Kutsel on kirjas ka see, kas kohtusse peab isiklikult kohale ilmuma. Kohtuprotsess toimub piirkonnas, kus kuritegu toime pandi. Ohvril on õigus saada kohtuprotsessiga seotud päevaraha, sõidukompensatsiooni ja hüvitist sissetuleku võimaliku kaotuse korral.

Kohtuprotsessi käigus kuulatakse ära juhtumiga seotud pooled ja tunnistajad ning esitatakse karistus- ja kahjunõuded. Kohtus saab mõista kohut vaid süüdistatava üle ja ainult selle kuriteo eest, mille kohta süüdistus on esitatud. Kohtuprotsessid on üldjuhul avalikud, kui kohtunik ei otsusta, et asja menetletakse kinnisena.

KOHTUOTSUS JA EDASIKAEBAMINE

Kohtuotsus tehakse kas kohe või mõne nädala jooksul. Kohtuotsuse võib määratud tähtaja jooksul edasi kaevata ringkonnakohtusse. Teatud juhtumite puhul peab olema edasise menetlemise luba. Teise astme kohtumenetlus on samalaadne esimese astme kohtu menetlusega. Kohtuasja edasikaebamiseks ülemkohtusse peab olema edasikaebamisluba.

KAHJUHÜVITISED

Kohtu kinnitatud kahjuhüvitis on sundtäidetav. Õigusabiline võib ohvri nimel teha kuriteo toimepanijaga hüvitiste maksimise kohta kokkuleppe. Elu, tervise ja vabadusega seotud kuritegude kahjuhüviti võib taotleda otse riigikassalt.

KAHJUHÜVITISED Ohver võib esitada täpselt loetletud ja põhjendatud kahjunõuded juba politsei eeluurimisel, kuid siiski hiljemalt enne kohtuprotsessi algust.